

11 augustus hebben volgens de eerste tellingen meer dan 4 miljoen Boliviaanse stemmers hun steun voor de president en vicepresident uitgesproken – deze wonnen meer dan 60 procent van de stemmen. Er zijn drie prefecten weggestemd maar 5 prefecten, waaronder die van de rechtse ‘halve maan’ oppositie, kunnen aanblijven. Zo blijven de belangrijkste politieke spelers van het land tot elkaar veroordeeld. De verkiezingen zijn relatief rustig verlopen en er mag verwacht worden dat Bolivia nu een tweede kans krijgt om de democratische omwenteling door te zetten. Of de uitslag zal leiden tot meer macht en daadkracht voor de regering zal onder andere afhangen van de ontwikkelingen in oppositie-departementen.

Zondag 10 augustus mocht de Boliviaanse bevolking opnieuw naar de stembus, ditmaal om een uitspraak te doen over het al dan niet aanblijven van regering en prefecten. Voor het eerst in de geschiedenis mochten de Boliviaanse kiezers zich tijdens een regeringsperiode uitspreken over het aanblijven van de autoriteiten. Een uiterst democratisch mechanisme, 'waarvan wij Europeanen nog wat kunnen leren', aldus twee europarlementariërs in een interview voor de Boliviaanse televisie. President Morales wilde dat het volk opnieuw een uitspraak deed en hoopte hiermee verdere escalatie van de conflicten in het land te voorkomen door het opnieuw bevestigen van de democratische legitimiteit van zijn regering. Een Boliviaanse 'strategie van de spanning'

Het betrof vooral conflicten rondom de constitutionele vergadering en de vastgelopen dialoog tussen de overheid en de prefecten van de oppositionele departementen. Het is in toenemende mate duidelijk dat veel onrust gecreëerd wordt door rechts in een bewuste poging om de overheid in diskrediet te brengen. Einddoel is een crisis, chaos en het ten val te brengen van de regering. Verschillende keren zijn er doden en gewonden gevallen en bleef onduidelijk waar de kogels vandaan kwamen. Afgelopen week vielen bijvoorbeeld schoten bij de ontruiming van een wegblokkade van een vakbond die vlak voor een politiek gevoelig moment als het referendum de straat opging voor een verregaande pensioenregeling. De overheid had expliciete orders gegeven aan de politie om niet met dodelijk wapens op te treden en het is niet onwaarschijnlijk dat geïnfiltreerde sluipschutters schuldig zijn.

Het is duidelijk dat het laatste jaar het extreem rechtse en racistische geweld is toegenomen. Het

kwam vooral tot een explosie op 24 mei toen President Evo Morales de hoofdstad Sucre zou bezoeken. Dit bezoek werd door de rechtse politieke elite en hun achterban van studenten aangegrepen om amok te maken. Hierdoor kon de president uiteindelijk niet in Sucre landen, moest het leger zich terug trekken, onder druk van de menigte maar vooral om verder confrontaties te vermijden, en had rechts de vrije hand om op middeleeuwse wijze de achterban van de MAS, Morales' partij, te belagen. Boeren en Indianen, die een groot deel van de sociale basis van de MAS vormen, werden tot bloedens toe geslagen, beschimpt en uitgescholden, uit hun schuilplaatsen gehaald en met geweld door een menigte jongeren naar de 'plaza' gebracht, waar ze zich moesten uitkleden en geknield gedwongen werden om pro-autonomie en anti-MAS leuzen te roepen en de vlag te kussen.

Ook tijdens de referenda over de autonomie statuten kwam het op veel plaatsen tot botsingen tussen verschillende politieke groeperingen. Vooral de extreem-rechtse jongerenbeweging 'Union Juvenil' maakte zich schuldig aan het in elkaar slaan en beschimpen van vooral indiaanse MAS aanhangers. In toenemende mate spreidt dit geweld zich uit over de verschillende departementen. Belangrijk hierbij is dat de rechtse oppositie zich in toenemende mate verschuilt achter regionale politieke vraagstukken en hun laatste bastion, de pleinen in de koloniale steden, als hun territorium verdedigt. Aan de vooravond van dit referendum is gisteren een parlamentslid van de MAS op de 'plaza' in Tarija in elkaar geslagen, uitgescholden en gedwongen om de vlag te kussen. In de door oppositie geregeerde departementen lijkt zich steeds meer een lokale dictatuur te vormen. Politieke tegenstanders van de politieke elite worden met fysiek of psychologisch geweld afgestraft als 'verraders' en komen op zwarte lijsten terecht. De burgemeester van St. Cruz maakte het helemaal bont door het leger op te roepen de president af te zetten en letterlijk te zeggen dat 'enkele doden meer of minder dan ook niet meer uitmaken'.

De regering treedt volgens eigen achterban te zacht op tegen dit het rechtse geweld en poogt vooral geen aanleiding te geven voor nieuwe confrontaties. Strijd op vele fronten

De oppositie organiseerde in de maanden mei en juni nog referenda voor het wel of niet goedkeuren van de autonomie-statuten, iets dat regelrecht tegen de grondwet inging. Het referendum van vandaag wordt met overheidsgeld georganiseerd en geautoriseerd door een wet die verrassend genoeg door zowel oppositie als regeringspartijen gesteund werd. Het is waar dat referenda niet in de vorige grondwet waren opgenomen maar de oppositie maakt zich wel erg ongeloofwaardig door nu, omdat de uitslag ze niet aanstaat, een democratische wet en een democratisch referendum als ongrondwettelijk te bestempelen. Het constitutionele tribunaal is het orgaan dat eigenlijk een uitspraak moet doen over deze aangelegenheden, maar functioneert niet door het aftreden van een groot deel van de rechters en doordat de benoeming van nieuwe rechters door de rechtse partijen tegengewerkt wordt.

De strijd tussen de centrale overheid en de politieke elite in de oppositie-departementen wordt op vele fronten gestreden, bijvoorbeeld over de zeggenschap over natuurlijke hulpbronnen, de vraag van autonomie en decentralisatie, over de hoogte van de olie-belasting of over culturele symbolen. Ook corruptie en de pogingen van de oppositie, die er tot zijn nek toe in verstrikt is, om onderzoek hiernaar te saboteren speelt een belangrijke rol. De rechtse oppositie gebruikt haar posities in het juridische systeem om onderzoeken en wetsvoorstellen die haar niet welgevallig zijn te saboteren.

Ondanks alles lijkt de populariteit van Morales en zijn MAS regering niet tanende. Een overwinning voor president Evo Morales en vicepresident Alvaro Linera betekent - opnieuw - een legitimatie voor de regering en haar politiek en een verzwakking van de positie van de oppositie. President Evo Morales heeft aangegeven dat een overwinning een groot democratisch feest betekent en dat wanneer hij met meer dan 54 procent wordt herkozen, een 'grote nationale consensus' zal zoeken om de nieuwe grondwet goedgekeurd te krijgen. De dag zelf

Nu, bijna 7 uur avonds, is 75 procent van de uitslag binnen en wordt op het plein voor het presidentiële paleis het podium opgemaakt om feest te vieren. Volgens de eerste tellingen

verzamelden president Evo Morales en vicepresident Alvaro Linera 60 procent van de stemmen. De prefecten van de halve maan zijn echter ook met grote meerderheid opnieuw gekozen, waaronder de prefect van St. Cruz die met 70 procent gekozen zou zijn. De resultaten van het platteland, waar de MAS meer aanhang heeft, moeten echter nog binnenkomen. De prefecten van La Paz, Cochabamba en Oruro zijn wel met grote meerderheid weggestemd. De verhoudingen tussen regering en oppositie in termen van aanhang zijn verscherpt. De regering heeft aanhang gewonnen in de westelijke Andesdepartementen, zoals met 80 en 70 procent 'voor' stemmers in La Paz en Cochabamba, maar won slechts 30 en 40 procent in St. Cruz en Tarija. Dat is zo'n 10 tot 20 procent minder dan tijdens de vorige verkiezingen voor de constitutionele vergadering. In het noorden van het land, in het departement Pando, is de steun voor de MAS weer gestegen tot 57 procent. Er zal nog veel werk nodig zijn om de regeringen van enkele 'halve maan' departementen aan de democratische besluiten te laten houden. Vraag is of dit vreedzaam gaat lukken... En wat gaat er gebeuren in Cochabamba, waar de MAS met grote meerderheid heeft gewonnen en de prefect is weggestemd maar deze bij voorbaat al zei het referendum niet te erkennen? In ieder geval, de strijd voor de democratische hervorming van de Boliviaanse natie is nog lang niet gestreden.

<http://www.grenzeloos.org>